

**A Nemzetiségi Ombudsmanhelyettes fővédnöki beszéde
a Nemzetközi Roma Nap alkalmából**

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak!

Tisztelt vendégek, a roma kultúra barátai!

Örömmel fogadtam el Agócs János elnök úr meghívását: megtiszteltetés, hogy a rendezvény védnökeként személyesen köszönhetem Önöket.

A mai találkozásunkat nehezítő, közismert tényezők ellenére jól esik látni, hogy ilyen szép számban jelen vannak.

Rendhagyó ez a 2020-as év: a megjelenő, majd hullámokban fellángoló járvány jelentősen átalakította az életünket és alakítja a mindennapjainkat is. Ráadásul itt az ősz is, és valljuk be: szívesen pihennénk még néhány napot és legalább olyan nehezen engedjük el a nyarat és a nyári kikapcsolódás pillanatait, mint az iskola első hetét töltő gyermekeink. Kívánom, hogy az elmúlt hetekben – reményeim szerint – magunkba gyűjtött energiát sikerüljön megőriznünk az év során.

Egy hónappal ezelőtt ugyanitt egy szomorú eseményre emlékezve találkozhattunk: akkor a Roma Holokausztra, az emberi önző pusztítás és az ezzel szembeni önfeláldozó hősiesség összecsapásáról gondolkodhattunk, ma viszont a reményt és a jövőt láthatjuk: a Nemzetközi Roma Napon a magyar és az egyetemes civilizációt évszázadok óta értékeivel és sokszínűségével gazdagító roma kultúrát ünnepeljük. Az, hogy a világjárvány miatt a hivatalos ünnepnap után csak öt hónappal később kerülhet erre sor, újabb szimbolikus üzenettel gazdagítja az alapvető felhívást: a roma kultúrával ne csak április 8-án foglalkozzunk, hanem ma és az év mind a 365 napján is!

- Váljon életünk részévé!
- Ismerjük meg szélteben-hosszában!
- Értsük, élvezzük és támogassuk a roma kultúrát!
- Értessük meg a külvilággal is, hogy a hazai roma nemzetiségű személyek magyar állampolgárként fontos, hasznos és pótolhatatlan tagjai a társadalmunknak.

Az ünneplés keretében hangsúlyozni kívánom, hogy roma származású honfitársaink művészként, sportolóként, mérnökként, orvosként, jogászként, szociális munkásként, pedagógusként, valamint sok más szakma, illetve a közélet képviselőjeként kiemelkedő tevékenységet folytatnak, munkájukkal maradandó értéket teremtenek és elért eredményeikkel a többségi társadalom tagjai számára is mintát mutatnak.

És ne feledkezzünk meg azokról a kétkezi, szorgos, sokszor kimerítő, izzadságos munkát folytató roma emberekről sem, akik jelentősen hozzájárultak és hozzájárulnak Magyarország köz- és magánépületeinek, közlekedési infrastruktúrájának vagy gazdasági erejének gazdagításához. Ez a tevékenység ugyanolyan tiszteletre méltó, mint a létrehozott különleges alkotások, amelyekre a magyar társadalom roma és nem roma tagjai egyaránt büszkék lehetnek.

Az ő példájuk az én szememben gyakran értékesebb, mint bármilyen más tehetséges ember által elért eredmény, pontosan ezért, mert tudom, milyen nehéz büszkén vállalnia roma nemzetiségét és kultúráját annak, aki az identitásának előnyei mellett az élet számos területén a hátrányos következményekkel is esetleg nap mint nap szembesül.

És itt egy pillanatra álljunk meg: a magyarországi cigányság helyzetét sajnos napjainkban sem elsősorban a roma közösség nemzetiségi jogi és kulturális sajátosságai határozzák meg. Az emberi méltósággal, mint alapjoggal ütköző szomorú jelenség a szegénység is és a társadalmi kirekesztés is külön-külön, és együttesen még inkább! Az a tény, hogy hazánkban számos roma honfitársunknak jóval nagyobb valószínűséggel kell a szegénységből és a társadalmi kirekesztésből adódó kihívásokkal szembenéznie mint egy nem romának, azzal jár, hogy a szegénység elleni küzdelem hazánkban különösen komplex feladat. Ez pedig a társadalom valamennyi tényezőjétől, különösen pedig az államtól, egyházaktól és civil szervezetektől is komoly, összehangolt és értékalapú, de legfőképpen őszinte fellépést igényel.

Napjaink egyik legnagyobb közös feladata, hogy mikroszinten, a társadalmi attitűd és szemlélet formálása terén is tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy a hátrányos megkülönböztetés bármely formája esetén működésbe lépjen a társadalom egészséges immunreakciója, vagyis, hogy mindenki képes legyen felismerni a különféle jogsértéseket és legyen tisztában azzal, hogy saját vagy

mások alapjogainak sérelme esetén mit lehet és mit kell tennie, kihez, milyen szervhez vagy intézményhez fordulhat jogorvoslatért. A mindennapi, apró lépéseken keresztül szemléletformálás másik oldala is kiemelkedően fontos: mutassuk meg a többségi társadalom tagjainak a nemzetiségi közösségek értékeit és az együttélésből fakadó számtalan hosszútávú társadalmi, gazdasági és kulturális hasznot.

Keressük és erősítsük azokat a roma személyeket, személyiségeket, akik származásukat felvállalva reményt adhatnak és utat mutathatnak, akár példaképként is szolgálhatnak azok számára, akik ma még nem látják a hátrányos helyzetükből való kitörés lehetőségét, a jobb jövő ígértét.

Az I. Roma Világkongresszus jelmondatával kívánok Önöknek és mindannyiunknak sok erőt, jó egészséget és sikert, bízva abban, hogy együttműködve, közösen képesek vagyunk megteremteni a szebb és igazságosabb élet lehetőségét.

Opre Roma! „Fel romák!”

* * * * *

Közel 50 éve, 1971. április 8-án, a London melletti Orpingtonban az I. Roma Világkongresszus döntött az egységes roma nemzeti jelképek használatáról, az önelnevezésről, valamint az Opre Roma! jelmondatról. Ez az esemény mind a mai napig jelentős állomás a romák intézményesült identitásának kialakulásában. Később, 1990-ben Varsóban, a IV. Roma Világkongresszuson született döntés arról, hogy április nyolcadikát, az első világkongresszus időpontját nemzetközi roma ünnepként ismerjék el. Utóbb, a kongresszus tiszteletére, az ENSZ április 8-át a Roma Kultúra Világnapjává nyilvánította.